

บทที่ 4

วิเคราะห์มาตรการทางกฎหมายในการรวบรวมพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

สถานที่เกิดเหตุถือเป็นจุดแรกที่เจ้าหน้าที่ต้องดำเนินการตรวจสอบ เพื่อรวบรวมพยานหลักฐานที่สามารถนำมาพิสูจน์ถึงการกระทำผิดและตัวผู้กระทำผิด เนื่องด้วยสถานที่เกิดเหตุเป็นสถานที่ที่มีการกระทำผิดเกิดขึ้นและอาจมีพยานวัตถุอยู่ด้วย สถานที่เกิดเหตุจึงเป็นกุญแจสำคัญอันจะนำไปสู่การคลี่คลายคดี หากแต่คดีอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในปัจจุบันมีความรุนแรงและสลับซับซ้อนมากขึ้น การนำวิธีการทางวิทยาศาสตร์มาช่วยในการสอบสวนและพิสูจน์ข้อเท็จจริงในคดีอาญา ตั้งแต่ชั้นพนักงานสอบสวนย่อมทำให้ได้พยานหลักฐานที่มีคุณค่าในการพิสูจน์ความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหา ทำให้สามารถคลี่คลายคดีได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในหลายคดีที่เกิดขึ้นอาจขาดประจักษ์พยานหรือมีประจักษ์พยานแต่น้ำหนักน้อย พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์กลายเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยให้แนวทางการสอบสวนครบลงจนได้ตัวผู้กระทำผิดที่แท้จริงมาลงโทษ

จากการศึกษาถึงประวัติแนวคิดและทฤษฎีการแสวงหาพยานหลักฐานจากการตรวจพิสูจน์บุคคลโดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ และแนวความคิดและความสำคัญของการตรวจสถานที่เกิดเหตุ รวมทั้งหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการตรวจพิสูจน์ ดังกล่าวทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ เห็นได้ว่าเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์เป็นพยานหลักฐานที่มีความน่าเชื่อถือและมีน้ำหนักหรือคุณค่าในเชิงพิสูจน์มากชนิดหนึ่ง ทั้งพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์นั้นเป็นพยานหลักฐานที่มีความแน่นอน ยากแก่การแก้ไขเปลี่ยนแปลงแม้จะล่วงเลยเวลายาวนานเท่าใดก็ตาม โดยในบทที่ 4 นี้จะทำการวิเคราะห์ถึงมาตรการทางกฎหมายในการรวบรวมพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ในประเด็นที่ได้ทำการศึกษา ตามลำดับดังต่อไปนี้

4.1 ปัญหาการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการรวบรวมพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์

เมื่อคดีอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในปัจจุบันมีความรุนแรงและสลับซับซ้อนมากขึ้น การค้นหาความจริงเพื่อนำตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษจึงมีความยากลำบากกว่าในอดีต แต่ในขณะเดียวกันความรู้ทางนิติวิทยาศาสตร์ก็ได้พัฒนาไปอย่างมาก กระบวนการยุติธรรมได้ยอมรับคุณค่าของพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ทั้งในด้านน้ำหนักที่น่าเชื่อถือและความแน่นอนไม่ผันแปรในการพิสูจน์ความจริง การใช้ดุลพินิจในการรวบรวมพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์เข้ามาในสำนวนการสอบสวนจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้กำหนดให้เป็นดุลพินิจของพนักงานสอบสวน ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 131¹ ซึ่งบัญญัติว่า “ให้พนักงานสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานทุกชนิดเท่าที่สามารถจะทำได้ เพื่อประสงค์จะทราบข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ต่าง ๆ อันเกี่ยวกับความผิดที่ถูกกล่าวหา เพื่อจะรู้ตัวผู้กระทำผิดและพิสูจน์ให้เห็นความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหา” และมาตรา 131/1 ซึ่งบัญญัติว่า “ในกรณีที่จะต้องใช้พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ เพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงตาม มาตรา 131 ให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจให้ทำการตรวจพิสูจน์บุคคล วัตถุ หรือเอกสารใด ๆ โดยวิธีการทางนิติวิทยาศาสตร์ได้”

เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจมีอำนาจในการรวบรวมพยานหลักฐานทางนิติศาสตร์ตาม มาตรา 131/1 วรรคแรก แล้วนั้น ในส่วนที่ทำการวิจัยศึกษาในครั้งนี้ ในการรวบรวมพยานหลักฐานทางนิติศาสตร์ในส่วนเฉพาะการตรวจพิสูจน์บุคคล ปรากฏอยู่ในมาตรา 131/1 วรรคสอง ซึ่งบัญญัติว่า “ในกรณีความผิดอาญาที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินสามปี หากการตรวจพิสูจน์ตามวรรคหนึ่ง จำเป็นต้องตรวจเก็บตัวอย่างเลือด เนื้อเยื่อ ผิวหนัง เส้นผมหรือขน น้ำลาย ปัสสาวะ อุจจาระ สารคัดหลั่ง สารพันธุกรรมหรือส่วนประกอบของร่างกายจากผู้ต้องหา ผู้เสียหายหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง ให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบมีอำนาจให้แพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญดำเนินการตรวจดังกล่าวได้ แต่ต้องกระทำเพียงเท่าที่จำเป็นและสมควร โดยใช้วิธีการที่ก่อให้เกิดความเจ็บปวดน้อยที่สุดเท่าที่จะกระทำได้ ทั้งจะต้องไม่เป็นอันตรายต่อร่างกายหรืออนามัยของบุคคลนั้น และผู้ต้องหา ผู้เสียหาย หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องต้องให้ความยินยอม หากผู้ต้องหาหรือผู้เสียหายไม่ยินยอม โดยไม่มีเหตุอันสมควรหรือผู้ต้องหาหรือผู้เสียหายกระทำการป้องกันขัดขวางมิให้บุคคลที่เกี่ยวข้องให้ความยินยอม โดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้สันนิษฐานไว้เบื้องต้นว่าข้อเท็จจริงเป็นไปตามผลการตรวจพิสูจน์ที่หากได้ตรวจพิสูจน์แล้ว จะเป็นผลเสียต่อผู้ต้องหาหรือผู้เสียหายนั้น แล้วแต่กรณี”

¹ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. มาตรา 131.

กรณีปัญหาตามมาตรา 131 ในการให้เจ้าหน้าที่ตำรวจรวบรวมหลักฐานทุกชนิด “เท่าที่สามารถทำได้” เพื่อประสงค์จะทราบข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับความผิด ที่ถูกกล่าวหาเป็นการเปิดช่องว่างให้เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถใช้ดุลพินิจในการพิสูจน์ความผิดหรือ ความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหาและผู้เสียหายมากเกินไป ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญของการที่ผู้ต้องหาและผู้เสียหายไม่ได้รับความเป็นธรรม โดยการรวบรวมพยานหลักฐานของเจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้อง ปฏิบัติเพื่อมุ่งค้นหาความจริงในคดี ตามทฤษฎีหลักค้นหาความจริง โดยยังต้องคำนึงตามหลักเหตุผล และหลักความได้สัดส่วนด้วย อีกทั้งต้องกระทำโดยชอบด้วยกฎหมายตามหลักนิติธรรม ซึ่งเป็นหลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนจากการกระทำของพนักงานเจ้าหน้าที่ ในการแสวงหาพยานหลักฐาน เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องทำการภายใต้บทบัญญัติของกฎหมาย อันไม่เป็นการละเมิดสิทธิและเสรีภาพของประชาชนโดยต้องปฏิบัติตามหลักความได้สัดส่วน มิฉะนั้นแล้วพยานหลักฐานดังกล่าวอาจจะเป็นพยานหลักฐานที่เกิดขึ้นหรือได้มาโดยมิชอบ ซึ่งต้องห้ามรับฟังในชั้นพิจารณาคดี อีกทั้งการรวบรวมพยานหลักฐานก่อนนำไปสู่การวินิจฉัย ซึ่งขาดคดีมีความสำคัญต่อการพิจารณาคดีโดยศาลเป็นอย่างมาก เพราะศาลจำเป็นต้องอาศัย ข้อเท็จจริงตามสำนวนคดีที่เสนอมาโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจ ดังนั้น หากสำนวนฟ้องมีความบกพร่อง หรือไม่ชอบธรรมในทางใดทางหนึ่งก็เป็นการยากที่พนักงานอัยการและศาลจะวินิจฉัยได้อย่างถูกต้อง และเป็นธรรมได้

โดยบทบัญญัติมาตรา 131 นี้เป็นบทบัญญัติที่ได้กำหนดให้การรวบรวมพยานหลักฐาน เป็นดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่จะรวบรวมหรือไม่รวบรวมพยานหลักฐานใดเข้ามาในสำนวน การสอบสวนก็ได้ เช่นเดียวกับดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการมีอำนาจให้ตรวจพยานหลักฐาน ทางวิทยาศาสตร์ขึ้นใดหรือไม่ก็ได้ตามมาตรา 131/1 ซึ่งเมื่อพิจารณามาตรา 131 ประกอบกับ มาตรา 131/1 ซึ่งได้ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ตำรวจไว้อย่างกว้าง ๆ ในการใช้ดุลพินิจในการรวบรวม พยานหลักฐาน

อีกทั้ง เมื่อพิจารณาประกอบกับระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ระเบียบการตำรวจ เกี่ยวกับคดี ซึ่งเป็นระเบียบการตำรวจในการสอบสวนคดีของเจ้าหน้าที่ตำรวจ มีส่วนที่เกี่ยวข้อง กับอำนาจเจ้าหน้าที่ตำรวจในการรวบรวมพยานหลักฐานและตรวจพิสูจน์บุคคล ปรากฏอยู่ใน ระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ลักษณะที่ 8 ว่าด้วยการสอบสวน บทที่ 2 เรื่องอำนาจการสอบสวน ข้อ 207, ข้อ 20, ข้อ 225 โดยเฉพาะ ข้อ 225 (1) ที่กำหนดเรื่องการตรวจพิสูจน์บุคคลไว้ ซึ่งกำหนด ไว้ว่า “ตรวจตัวผู้เสียหายเมื่อผู้นั้นยินยอม หรือตรวจตัวผู้ต้องหา หรือตรวจสิ่งของ หรือที่ทางอื่น อาจใช้เป็นพยานหลักฐาน ได้รวมทั้งทำภาพถ่ายแผนที่หรือภาพวาดจำลองหรือพิมพ์ ลายนิ้วมือ ลายมือ หรือลายเท้ากับ ใบบั้น ที่ทรายละเอียดทั้งหลาย ซึ่งน่าจะกระทำให้คดีแจ่มกระจ่างขึ้น

เฉพาะการพิมพ์ลายนิ้วมือ ให้นักงานสอบสวนจัดการพิมพ์ส่งไปตรวจสอบว่า เคยต้องโทษหรือไม่ตามระเบียบที่ว่าด้วยการพิมพ์ลายนิ้วมือเว้นแต่คดีนั้น จะเสร็จสิ้นกันได้ โดยไม่ต้องฟ้องศาล”

ประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดีจะได้กำหนดแนวทางในการรวบรวมพยานวัตถุของเจ้าหน้าที่ตำรวจ หากแต่ระเบียบดังกล่าวเป็นเพียงแนวทางและคู่มือในการปฏิบัติงานเท่านั้น ยังไม่มีมาตรการหรือสภาพบังคับในทางกฎหมายที่ชัดเจน ซึ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจมีดุลพินิจในการตรวจตัวผู้เสียหาย หรือตรวจผู้ต้องหาได้ รวมทั้งให้ทำบันทึกไว้ ซึ่งอาจทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจใช้ดุลพินิจที่ขาดความละเอียดรอบคอบได้ อาจทำให้ผู้ต้องหาและผู้เสียหายไม่ได้รับความเป็นธรรม เนื่องจากการใช้ดุลพินิจรวบรวมพยานหลักฐานของพนักงานสอบสวนเพียงฝ่ายเดียวในบางคดี อาจเกิดการใช้ดุลพินิจผิดพลาดทำให้สำนวนการสอบสวนมีพยานหลักฐานน้อย หรือไม่เพียงพอที่จะพิสูจน์ความผิดหรือความบริสุทธิ์ของบุคคลใดได้

ตามประเด็นที่ต้องการศึกษาเกี่ยวกับการรวบรวมพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ในการตรวจพิสูจน์บุคคลตามมาตรา 131/1 วรรคสอง ที่เปิดโอกาสให้เจ้าพนักงานตำรวจใช้ดุลพินิจในการรวบรวมพยานหลักฐานในการตรวจพิสูจน์คือ การตรวจพิสูจน์ตัวอย่างเลือด เนื้อเยื่อ ผิวหนัง เส้นผม หรือขน น้ำลาย ปัสสาวะ อุจจาระ สารคัดหลั่ง สารพันธุกรรม หรือส่วนประกอบของร่างกายจากผู้ต้องหา ผู้เสียหาย หรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นการให้ดุลพินิจพนักงานสอบสวนในการพิจารณาถึงพยานหลักฐานเพียงพอต่อการพิสูจน์ความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหาและผู้เสียหาย และจากการศึกษากฎหมายต่างประเทศ ทำให้ทราบว่ากฎหมายของประเทศไทย มิได้มีการกำหนดการตรวจพิสูจน์บุคคลไว้อย่างละเอียดดังเช่นกฎหมายต่างประเทศดังนี้

กฎหมายของประเทศอังกฤษ มีการแยกประเภทของการตรวจหรือการเก็บตัวอย่างจากร่างกายมนุษย์ไว้ 2 ประเภท ตามมาตรา 65 ของ พระราชบัญญัติตำรวจและพยานหลักฐานในคดีอาญา ค.ศ. 1984 (The Police and Criminal Evidence Act 1984) ได้แก่ การตรวจที่เป็นการล่วงล้ำเข้าไปในสิทธิทางร่างกายของบุคคล (Intimate Sample) และ การตรวจร่างกายที่ไม่มีการล่วงล้ำเข้าไปในสิทธิทางร่างกายหรือเป็นการล่วงล้ำเพียงเล็กน้อย (Non intimate Sample)

เช่นเดียวกันกับ กฎหมายของประเทศออสเตรเลีย รัฐ Queensland มีการแยกประเภทของการตรวจหรือการเก็บตัวอย่างจากร่างกายมนุษย์ไว้ 2 ประเภท คือ Intimate Sample และ Non-Intimate Sample เหมือนของประเทศอังกฤษ อีกทั้งได้มีการให้ความหมายตามที่กำหนดไว้ใน Police Powers and Responsibilities Act 2000 ได้บัญญัติถึงวิธีการทางนิติวิทยาศาสตร์ ไว้ใน Chapter 17 วิธีการทางนิติวิทยาศาสตร์ (Chapter 17 Forensic procedures) ไว้โดยละเอียด

อีกทั้งกฎหมายของสหรัฐอเมริกา ในการแสวงหาพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ของสหรัฐอเมริกา นั้นจะแทรกตัวอยู่ในบทบัญญัติเรื่องการค้น ซึ่งกฎหมายได้กำหนดหลักในเรื่องดังกล่าวไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 4 (The Fourth Amendment) อีกทั้งยังมีแนวทางคำพิพากษาศาลฎีกาที่วางหลักไว้ซึ่งการตรวจพิสูจน์บุคคลไว้หลายฎีกาด้วยกัน

ดังนั้น ปัญหาคือตัวบทกฎหมายตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 131/1 ที่มีเนื้อหาไม่ครอบคลุมหรือไม่ทันต่อพัฒนาการของอาชญากรรมและพัฒนาการของเทคโนโลยีทางนิติวิทยาศาสตร์ ซึ่งได้กำหนดให้อำนาจพนักงานสอบสวนไว้อย่างกว้าง ๆ ในการใช้ดุลพินิจในการรวบรวมพยานหลักฐาน โดยไม่มีแนวทางการบังคับใช้กฎหมายอย่างชัดเจน อีกทั้งการรวบรวมพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ตามมาตรา 131/1 วรรคสอง มิได้มีการกำหนดไว้โดยละเอียดดังเช่นกฎหมายต่างประเทศ โดยจะเห็นได้ว่ากฎหมายประเทศอังกฤษและเครือรัฐออสเตรเลีย มีบทบัญญัติกฎหมายที่ระบุไว้อย่างละเอียดถึงการรวบรวมพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ว่าต้องรวบรวมชนิดใดบ้าง และตามกฎหมายสหรัฐอเมริกาที่ได้มีคำพิพากษาศาลฎีกาที่วางหลักไว้จำนวนมาก ซึ่งเห็นได้ว่าตามมาตรา 131/1 วรรคสองมิได้กำหนดไว้ละเอียดเพียงพอ อาจทำให้เจ้าพนักงานตำรวจใช้ดุลพินิจในการรวบรวมได้ไม่ครบถ้วน ซึ่งอาจเป็นผลให้พยานหลักฐานที่มีความสำคัญในการพิจารณาคดีเกิดความเสียหายหรือขาดหายไป และส่งผลให้ความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานในคดีอ่อนด้อยลง ส่งผลให้เกิดการไม่สั่งฟ้องในชั้นอัยการหรือยกฟ้องในชั้นพิจารณาคดี ทำให้ไม่สามารถอำนวยความยุติธรรมได้ตามความเป็นจริง

4.2 ปัญหาเกี่ยวกับขั้นตอนการตรวจสถานที่เกิดเหตุของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

สถานที่เกิดเหตุจึงเป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการสืบสวนสอบสวนเพื่อให้ได้พยานหลักฐานที่จะนำไปพิสูจน์ว่ามีเหตุเกิดขึ้นจริง และใครเป็นผู้กระทำ นอกจากสถานที่เกิดเหตุซึ่งเป็นบริเวณที่ผู้กระทำผิดได้ลงมือกระทำแล้ว บริเวณอื่นที่เกี่ยวข้อง ๆ เช่น บริเวณที่ผู้กระทำผิดหลบหนีไปซ่อนตัว บริเวณที่พบวัตถุพยานต่าง ๆ ที่ใช้ในการกระทำความผิด ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นบริเวณที่มีความต่อเนื่องกับสถานที่เกิดเหตุ และมีความสำคัญเช่นกัน เพราะฉะนั้นจึงกล่าวได้ว่าสถานที่เกิดเหตุเป็นจุดเริ่มต้นของการสืบสวนสอบสวนซึ่งเป็นขั้นตอนที่สำคัญของกระบวนการยุติธรรม การรวบรวมพยานหลักฐาน การตรวจพิสูจน์ และการจับกุมตัวผู้กระทำผิด และนำตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษ ทั้งนี้เพื่อการรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม สถานที่เกิดเหตุจึงมีความสำคัญที่สุดในกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญา

การตรวจสถานที่เกิดเหตุ (Crime Scene Investigation) จึงมีความสำคัญ คือเป็นการตรวจหาร่องรอยหลักฐานจากสถานที่ใดสถานที่หนึ่งเพื่อให้เกิดความกระจ่างในทางคดีที่ดำเนินการสืบสวนอยู่

สถานที่เกิดเหตุจึงส่งผลต่อการสืบสวนและสอบสวนเป็นอย่างยิ่ง เพราะสถานที่เกิดเหตุจะทำให้ทราบข้อมูลที่บ่งบอกว่าการกระทำผิดเกิดขึ้น ที่บ่งบอกถึงพฤติกรรมการกระทำผิดของคนร้าย ที่บ่งบอกถึงตัวผู้กระทำผิด และสามารถพิสูจน์ได้หรือไม่ได้ว่าพยานให้การจริงหรือเท็จ การตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุจึงควรปฏิบัติตามหลักค้นหาความจริง (Truth Finding Theory) โดยยังคงต้องได้สัดส่วน

การรักษาสถานที่เกิดเหตุจึงเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุดในขั้นตอนการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุทั้งหมด เนื่องจากแต่ละคดีต้องระวางมิให้พยานวัตถุถูกทำลายหรือเสียหายจนกว่าจะได้มีการบันทึกและเก็บรวบรวมอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการการรักษาสถานที่เกิดเหตุจะเริ่มขึ้น ตั้งแต่เจ้าหน้าที่ตำรวจชุดแรกเดินทางมาถึงสถานที่เกิดเหตุสิ้นสุดเมื่อได้ทำการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุเสร็จสิ้นและออกจากสถานที่เกิดเหตุไปโดยปราศจากข้อสงสัย

ปัญหาเกี่ยวกับขั้นตอนการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุของเจ้าหน้าที่ตำรวจในประเทศไทย เจ้าหน้าที่ตำรวจมีหน้าที่ในการใช้ดุลพินิจในการรวบรวมพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ตามมาตรา 131/1 วรรคแรก ซึ่งบัญญัติว่า “ในกรณีที่จะต้องใช้พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์เพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงตาม มาตรา 131 ให้เจ้าหน้าที่ตำรวจมีอำนาจให้ทำการตรวจพิสูจน์บุคคล วัตถุ หรือเอกสารใด ๆ โดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ได้” ซึ่งในดับทกกฎหมายมาตรา 131/1 มิได้มีการกำหนดขั้นตอนในการรวบรวมพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ในการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุไว้ อีกทั้งยังไม่ปรากฏบทบัญญัติเกี่ยวกับการตรวจและรักษาสถานที่เกิดเหตุในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาแต่อย่างใด มีเพียงกำหนดอยู่ใน ระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี และคำสั่งสำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ซึ่งเป็นระเบียบการตำรวจในการสอบสวนคดีของเจ้าหน้าที่ตำรวจ มีส่วนที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ ปรากฏอยู่ใน 2 ลักษณะ คือ ลักษณะที่ 2 ว่าด้วยการสืบสวนสอบสวน และลักษณะที่ 8 ว่าด้วยการสอบสวน ซึ่งลักษณะที่ 2 ว่าด้วยการสืบสวนสอบสวน บทที่ 2 การสืบสวนและตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ ข้อ 10.2.2 เป็นข้อกำหนดขั้นตอนการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ และลักษณะที่ 8 ว่าด้วยการสอบสวน บทที่ 2 เรื่องอำนาจการสอบสวน และบทที่ 9 การทำแผนที่และถ่ายรูปสถานที่เกิดเหตุ ซึ่งแม้ประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดีจะได้กำหนดแนวทางในการรวบรวมพยานวัตถุ การตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ การทำแผนที่เกิดเหตุ การถ่ายภาพสถานที่เกิดเหตุไว้ก็ตาม

หากแต่ไม่มีการกำหนดขั้นตอนในการเข้าตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ ว่าต้องทำเมื่อใด เวลาใด และมีขั้นตอนอย่างไรบ้าง ซึ่งตามระเบียบของสำนักงานตำรวจ กำหนดให้ขึ้นอยู่กับดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการขอให้เจ้าหน้าที่ชำนาญการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุเข้าช่วยเหลือในการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุเก็บพยานหลักฐาน และถ่ายภาพสถานที่เกิดเหตุหรือไม่ก็ได้ โดยหากเจ้าหน้าที่ตำรวจ

มีข้อจำกัดด้านความรู้และความเข้าใจต่อการรวบรวมพยานหลักฐานในที่เกิดเหตุและละเลยพยานวัตถุบางชิ้น มองข้ามความสำคัญของพยานผู้เชี่ยวชาญหรือผลการตรวจพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพิสูจน์ความจริงในคดีที่มีข้อจำกัดในด้านความรู้ความเชี่ยวชาญทางกฎหมาย หรือไม่มีประสบการณ์ในการต่อสู้ดำเนินคดีในชั้นศาล อาจทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจใช้ดุลพินิจที่ขาดความละเอียดรอบคอบได้ เป็นเหตุให้พยานหลักฐานที่มีความสำคัญในการพิจารณาคดีเกิดความเสียหายหรือขาดหายไป และส่งผลให้ความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานในคดีอ่อนด้อยลงส่งผลให้เกิดการไม่สั่งฟ้องในชั้นอัยการหรือยกฟ้องในชั้นพิจารณาคดีทำให้ไม่สามารถอำนวยความยุติธรรมได้ตามความเป็นจริง

อีกทั้งตาม คำสั่งสำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจที่ 548/2561 ลงวันที่ 11 ธันวาคม พ.ศ. 2561 เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการตรวจสถานที่เกิดเหตุ ซึ่งคำสั่งนี้เป็นคำสั่งที่ให้หน่วยงานในสังกัดถือปฏิบัติให้มีมาตรฐานเดียวกัน ได้มีการกำหนดตามข้อ 2 ว่า เมื่อได้รับการร้องขอให้ไปตรวจสถานที่เกิดเหตุให้เวรชุดตรวจสถานที่เกิดเหตุออกไปปฏิบัติหน้าที่ทันทีโดยไม่ชักช้า แต่ต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของเจ้าหน้าที่เป็นสำคัญ ซึ่งจะเห็นได้ว่าคำสั่งนี้ กำหนดให้ปฏิบัติโดยไม่ชักช้า มิได้บอกว่าต้องทำเมื่อใด ซึ่งอาจทำให้เกิดความล่าช้าในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจได้ หากแต่ทั้งระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดีและคำสั่งสำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจ เป็นเพียงแนวทางและคู่มือในการปฏิบัติงานเท่านั้น ยังไม่มีมาตรการหรือสภาพบังคับในทางกฎหมายที่ชัดเจน โดยที่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาหรือตามกฎหมายลำดับรองอื่น ๆ มิได้มีการบัญญัติเรื่องนี้ไว้โดยเฉพาะ

ตามประเด็นที่ต้องการศึกษาเกี่ยวกับการขั้นตอนการตรวจสถานที่เกิดเหตุ รวมถึงการรักษาสถานที่เกิดเหตุของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ที่มีได้มีการกำหนดไว้ในเรื่องอำนาจของเจ้าหน้าที่ตำรวจ มีเพียงระบุไว้ในระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี และคำสั่งสำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจเพียงเท่านั้น ซึ่งไม่มีผลเป็นกฎหมาย และจากการศึกษากฎหมายต่างประเทศ ทำให้ทราบว่าในเรื่องการตรวจสถานที่เกิดเหตุ เครือรัฐออสเตรเลียได้มีการกำหนดไว้เป็นกฎหมาย ซึ่งเป็นระดับพระราชบัญญัติเกี่ยวกับอำนาจและหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ คือ Police Powers and Responsibilities Act 2000 โดยมีการกำหนดอำนาจและหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการรวบรวมพยานหลักฐานในการตรวจสถานที่เกิดเหตุด้วย ซึ่งบัญญัติอยู่ใน Chapter 7 ว่าด้วย หมายค้น การให้ได้มาซึ่งเอกสาร การเข้าถึงภาพถ่ายดิจิทัลและข้อมูลอื่น ๆ สถานที่เกิดเหตุ (Chapter 7 Search warrants, obtaining documents, accessing registered digital photos and other information, and crime scenes) หมวด 3 สถานที่เกิดเหตุ (Part 3 Crime scenes) ตั้งแต่มาตรา 163A ถึงมาตรา 179 โดยมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับประเด็นศึกษาของวิจัยนี้ โดยมีเนื้อหา

บทบัญญัติกฎหมายครอบคลุม ทั้ง คำนิยามของสถานที่เกิดเหตุ การกำหนดสถานที่ให้เป็นที่เกิดเหตุ การได้รับอนุญาตเข้าถึงสถานที่เกิดเหตุ การเริ่มต้นกำหนดให้เป็นที่เกิดเหตุ ความรับผิดชอบ หลังจากกำหนดสถานที่เกิดเหตุ การกำหนดขอบเขตของสถานที่เกิดเหตุ ข้อจำกัดในการที่จะเข้าไป ในสถานที่เกิดเหตุ การเก็บรักษาพยานหลักฐานให้อยู่ในสภาพที่ดีและปลอดภัย อำนาจในการ จัดการสถานที่เกิดเหตุ อำนาจกำกับดูแลในสถานที่เกิดเหตุ การใช้อำนาจในที่เกิดเหตุที่เป็นที่สาธารณะ

ดังนั้น ปัญหาคือ บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ให้อำนาจพนักงานตำรวจในการตรวจและรักษา สถานที่เกิดเหตุ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 131 และมาตรา 131/1 และ กฎหมายลำดับรองอื่น ๆ มิได้มีการกำหนดขั้นตอนในการตรวจสถานที่เกิดเหตุไว้โดยเฉพาะ หากแต่มีเพียง ระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ลักษณะ 2 การสืบสวนสอบสวน บทที่ 2 การสืบสวน และตรวจสถานที่เกิดเหตุ และระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ลักษณะที่ 8 ว่าด้วยการสอบสวน บทที่ 2 เรื่องอำนาจการสอบสวน ประกอบกับ คำสั่งสำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจที่ 548/2561 ที่เป็นเพียง การกำหนดแนวทางปฏิบัติ โดยเป็นการเปิด โอกาสให้เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถใช้ดุลพินิจ ได้อย่างเต็มที่ในการปฏิบัติตามขั้นตอนการตรวจสถานที่เกิดเหตุที่กำหนดไว้อย่างกว้าง โดยกำหนดให้ เจ้าหน้าที่ตำรวจปฏิบัติโดยไม่ชักช้า และมีดุลพินิจในการขอให้เจ้าหน้าที่ชำนาญการตรวจ สถานที่เกิดเหตุเข้าช่วยเหลือในการตรวจสถานที่เกิดเหตุ เก็บพยานหลักฐาน และถ่ายภาพสถานที่ เกิดเหตุ หรือไม้ก็ได้ เช่นนี้จึงนำมาสู่ความไม่เป็นธรรมได้ ต่างจากเครื่องรัฐออสเตรเลียที่มีการกำหนด ไว้โดยละเอียดในกฎหมายลำดับพระราชบัญญัติ

4.3 ปัญหาเกี่ยวกับบทบัญญัติของกฎหมายในการรวบรวมพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์

จากการศึกษาประเด็นที่หนึ่งและประเด็นที่สองมาข้างต้น ทำให้เห็นว่ามีปัญหาเกี่ยวกับ บทบัญญัติแห่งกฎหมายทั้งสองประเด็นปัญหา ซึ่งเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายตามประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยจะแบ่งพิจารณาเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

4.3.1 ปัญหาเกี่ยวกับบทบัญญัติของกฎหมายในการให้ดุลพินิจเจ้าหน้าที่ตำรวจ ในการรวบรวมพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์

ประเด็นปัญหานี้เป็นประเด็นมาจากประเด็นที่หนึ่ง ในการให้ดุลพินิจเจ้าหน้าที่ตำรวจ ในการรวบรวมพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ จะเห็นได้ว่า ในการรวบรวมพยานหลักฐานทาง วิทยาศาสตร์ให้เจ้าหน้าที่ตำรวจรวบรวมพยานหลักฐานทุกชนิดเท่าที่สามารถจะทำได้ นั้น ได้กำหนดไว้อย่างกว้าง ๆ ในการให้เป็นดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ตำรวจเพียงเท่านั้น แม้การตรวจสถานที่ เกิดเหตุซึ่งถือเป็นจุดแรกที่เจ้าหน้าที่ต้องดำเนินการตรวจสอบ เพื่อรวบรวมพยานหลักฐานที่สามารถ

นำมาพิสูจน์ถึงการกระทำผิดและตัวผู้กระทำผิด ซึ่งเป็นกระบวนการที่สำคัญ การที่ให้เจ้าหน้าที่ตำรวจใช้ดุลพินิจเพียงอย่างเดียว โดยไม่มีการกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติตัวอย่างเคร่งครัด จึงทำให้เกิดช่องว่างทางกฎหมาย ซึ่งอาจเป็นประโยชน์ต่อฝ่ายผู้ต้องหาได้ กฎหมายมิได้มีการกำหนดการรวบรวมพยานหลักฐานจากการตรวจพิสูจน์บุคคล ไว้โดยละเอียดดังเช่นกฎหมายต่างประเทศ มีเพียงการกำหนดไว้โดยคร่าว ๆ เท่านั้นตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 131/1 วรรคสอง อีกทั้งยังเป็นการกำหนดให้รวบรวมเท่าที่จำเป็นและสมควรแก่กรณี ซึ่งเป็นการยากในทางปฏิบัติ แม้ว่าจะมีระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดีกำหนดแนวทางปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ตำรวจไว้ แต่มิได้กำหนดไว้อย่างละเอียดว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจต้องรวบรวมพยานหลักฐานชนิดใดบ้าง อีกทั้งระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดีเป็นเพียงระเบียบของเจ้าหน้าที่ตำรวจเท่านั้น มิได้เป็นกฎหมายที่มีผลบังคับใช้อย่างเคร่งครัด เช่นนี้จึงเป็นปัญหาในทางปฏิบัติอันอาจก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมได้ และจากการศึกษากฎหมายต่างประเทศ ทำให้ทราบว่ากฎหมายของประเทศไทย มิได้มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายกำหนดการตรวจพิสูจน์บุคคลไว้อย่างละเอียดในกฎหมายฉบับหลัก ดังเช่นกฎหมายต่างประเทศ

กฎหมายประเทศอังกฤษได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการตรวจพิสูจน์บุคคลไว้โดยละเอียด ในพระราชบัญญัติตำรวจและพยานหลักฐานในคดีอาญา ค.ศ. 1984 (The Police and Criminal Evidence Act 1984) หรือ (PACE) ซึ่งเป็นกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศอังกฤษที่ให้อำนาจตำรวจในการรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อการดำเนินคดีอาญา โดยกำหนดขั้นตอนและอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการดำเนินการสอบสวนคดีอาญา และขณะเดียวกันก็เป็นการกำหนดกรอบและแนวทางปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ตำรวจด้วยเพื่อเป็นหลักประกันสิทธิเสรีภาพของบุคคล และนอกเหนือจากตัวเนื้อหาของกฎหมายฉบับนี้แล้ว กฎหมายดังกล่าวยังประกอบด้วยส่วนเสริมคือ Code of Practice ซึ่งเป็นระเบียบหรือคำสั่งของรัฐมนตรีมหาดไทย (Home Secretary) แนบท้ายตัวกฎหมาย เพื่อกำหนดรายละเอียดในการปฏิบัติงานอีกด้วย จึงเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่กำหนดไว้โดยละเอียดกว่าบทบัญญัติของประเทศไทย

เช่นเดียวกับกฎหมายเครือรัฐออสเตรเลีย รัฐ Queensland มีกฎหมายที่เกี่ยวข้อง คือ Police Powers and Responsibilities Act 2000 กฎหมายฉบับนี้เป็นกฎหมายที่บัญญัติถึงอำนาจและหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจไว้โดยเฉพาะคล้ายกับกฎหมาย PACE 1984 ของประเทศอังกฤษ ซึ่งเป็นพระราชบัญญัติที่มีการบัญญัติเนื้อหาอย่างละเอียด มีการแก้ไขอยู่ตลอดเวลา ในเรื่องเกี่ยวกับการรวบรวมพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในส่วนเฉพาะการตรวจพิสูจน์บุคคล ปรากฏใน Chapter 17 วิธีการทางนิติวิทยาศาสตร์ (Chapter 17 Forensic procedures) โดยเนื้อหาของบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่กำหนดไว้โดยละเอียด ยิ่งกว่าบทบัญญัติของประเทศไทย

ส่วนสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศในระบบกฎหมาย Common Law โดยในแต่ละรัฐจะผูกพันตามระบบกฎหมาย Common Law ภายใต้ระบบ Common Law นี้ บ่อเกิดแห่งกฎหมายที่สำคัญนอกจากกฎหมายลายลักษณ์อักษรแล้ว มาจากการที่ผู้พิพากษาสามารถสร้างกฎหมายขึ้นผ่านการเขียนคำพิพากษาซึ่งจะมีผลผูกพันไปยังคำตัดสินของศาลในระดับต่ำกว่าที่อยู่ภายใต้เขตอำนาจศาลเดียวกันในอนาคต ในเรื่องการแสวงหาพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ของสหรัฐอเมริกานั้น จะแทรกตัวอยู่ในบทบัญญัติเรื่องการค้น การค้นในสหรัฐอเมริกา เจ้าพนักงานจะสามารถทำการตรวจค้นได้ก็ต่อเมื่อมีเหตุแห่งการค้น ซึ่งกฎหมายได้กำหนดหลักในเรื่องดังกล่าวไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 4 (The Fourth Amendment) และมีคำพิพากษาของศาลสูงสุดของสหรัฐอเมริการวางบรรทัดฐานในเรื่องนี้ไว้หลายคดี อันเป็นการวางบรรทัดฐานไว้ใช้เป็นกฎหมาย

4.3.2 ปัญหาเกี่ยวกับบทบัญญัติของกฎหมายในการกำหนดขั้นตอนการตรวจสถานที่เกิดเหตุของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

ประเด็นปัญหานี้เป็นประเด็นมาจากประเด็นที่สอง ในการกำหนดขั้นตอนการตรวจสถานที่เกิดเหตุของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทั้งในประเด็นการตรวจสถานที่เกิดเหตุและการรักษาสถานที่เกิดเหตุ บทบัญญัติแห่งกฎหมายของไทย ไม่ปรากฏบทบัญญัติโดยเฉพาะในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เมื่อไม่มีการกำหนดขั้นตอนในการเข้าตรวจสถานที่เกิดเหตุ ว่าต้องทำเมื่อใด เวลาใด และมีขั้นตอนอย่างไรบ้าง ซึ่งตามระเบียบของสำนักงานตำรวจขึ้นอยู่กับดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ซึ่งอาจทำให้ส่งผลเสียต่อรูปคดี และตามคำสั่งสำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจที่ 548/2561 นั้นมิได้มีการกำหนดไว้โดยละเอียดในแนวทางปฏิบัติ เพียงแต่กำหนดให้กระทำโดยไม่ชักช้า ซึ่งอาจทำให้เกิดความล่าช้าได้ อีกทั้ง ทั้งระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดีและคำสั่งสำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจ มิได้เป็นกฎหมายที่มีผลบังคับใช้อย่างเคร่งครัด เช่นนี้อาจทำให้การปฏิบัติในการตรวจสถานที่เกิดเหตุก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่คดีได้ และจากการศึกษากฎหมายต่างประเทศ ทำให้ทราบว่ากฎหมายของประเทศไทยมิได้มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายกำหนดหลักการตรวจสถานที่เกิดเหตุและการรักษาสถานที่เกิดเหตุในกฎหมายฉบับหลักดังเช่นกฎหมายต่างประเทศ

เครือรัฐออสเตรเลีย รัฐ Queensland มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องคือ Police Powers and Responsibilities Act 2000 กฎหมายฉบับนี้เป็นกฎหมายที่บัญญัติถึงอำนาจและหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจไว้ โดยเฉพาะคล้ายกับกฎหมาย PACE 1984 ของประเทศอังกฤษ ซึ่งเป็นพระราชบัญญัติที่มีการบัญญัติเนื้อหาอย่างละเอียด มีการแก้ไขอยู่ตลอด ในเรื่องเกี่ยวกับถึงอำนาจและหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการรวบรวมพยานหลักฐานในการตรวจสถานที่เกิดเหตุ ปรากฏใน Chapter 7 ว่าด้วยหมายค้น การให้ได้มาซึ่งเอกสาร การเข้าถึงภาพถ่ายดิจิทัลและข้อมูลอื่น ๆ สถานที่เกิดเหตุ (Chapter 7 Search warrants, obtaining documents, accessing registered digital photos and other information,

and crime scenes) หมวด 3 สถานที่เกิดเหตุ (Part 3 Crime scenes) มาตรา 163A ถึงมาตรา 179 ซึ่งจะเห็นได้ว่าเป็นหมวดที่บัญญัติโดยเฉพาะการตรวจสถานที่เกิดเหตุเอาไว้ รวมถึงมีหลักในการรักษาสถานที่เกิดเหตุด้วย

ดังนั้น เมื่อปัญหาทั้งสองประการมีปัญหาในตัวบทกฎหมายและในแนวทางการปฏิบัติ หากเจ้าหน้าที่ตำรวจใช้ดุลพินิจโดยไม่ชอบ หรือไม่ปฏิบัติตามขั้นตอนในการตรวจสถานที่เกิดเหตุ อันนำมาสู่การรวบรวมพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ที่ไม่มีประสิทธิภาพ ทำให้พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ที่ได้มาไม่มีน้ำหนักเพียงพอในการเอาผิดกับผู้กระทำความผิด การใช้ดุลพินิจในการรวบรวมพยานหลักฐานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ และการปฏิบัติตามขั้นตอนในการตรวจสถานที่เกิดเหตุ นั้นจึงเป็นเรื่องที่สำคัญ เนื่องจากเป็นการนำมาซึ่งพยานหลักฐานในคดี เมื่อประเทศไทยไม่มีกฎหมายกำหนด หลักเกณฑ์ ขั้นตอน ในการรวบรวมพยานหลักฐานให้เจ้าหน้าที่ตำรวจปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ไว้โดยละเอียดดังเช่นกฎหมายต่างประเทศ โดยจะเห็นได้ว่า กฎหมายประเทศอังกฤษ และเครือรัฐออสเตรเลีย มีบทบัญญัติกฎหมายที่ระบุไว้อย่างละเอียดถึงการรวบรวมพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ว่าต้องรวบรวมชนิดใดบ้าง และตามกฎหมายสหรัฐอเมริกาที่ได้มีคำพิพากษาฎีกา วางหลักไว้จำนวนมาก และในประเด็นเรื่องการตรวจสถานที่เกิดเหตุ กฎหมายไทยไม่ได้มีการกำหนดเป็นกฎหมาย ดังเช่นเครือรัฐออสเตรเลียที่มีการกำหนดไว้โดยละเอียดในกฎหมายลำดับพระราชบัญญัติ